

Castells, una febre sense aturador

CRISTINA CALDERER / AVUI

Una torre de vuit neta, un tres de vuit per sota i dos quatre de nou nets aconseguits en la recta final de l'any han posat la cirereta a la temporada castellera, la millor d'aquesta bicentenària tradició. L'última temporada del mil·lenni ha permès veure castells que només havien presenciat uns quants privilegiats del segle XIX. La gran incògnita és saber si es mantindrà el nivell actual.

La temporada castellera del 1999, la millor de la bicentenària tradició castellera, s'ha tancat amb la consecució de mítiques construccions que han fet que ningú no trobés a faltar les de deu pisos, aconseguides per primer cop a la història a finals de la temporada de 1998.

El millor de la temporada d'enguany no ha arribat fins a la recta final. Els Castellers de Vilafranca, en una jornada de Tots Sants que no va començar com esperaven, van carregar, molt possiblement per primera vegada en tota la

història, la mítica torre de vuit sense folre. Fins ara només existia una referència sobre aquest castell, la de les festes de Santa Tecla de Tarragona de 1881, però es mantenen força dubtes de si es va aconseguir veritablement.

Poc després de l'èxit vilafranquí, el diumenge 7 de novembre, la Colla Vella dels Xiquets de Vallès va aconseguir a Vilafranca salvar una temporada en què s'han mostrat excessivament irregulars descarregant el titànic tres de vuit aixecat per sota, una construcció que tot i els diversos

intents fets ningú no havia estat capaç d'assolir des de 1890.

Els altres dos grans castells de la temporada han estat els "quatre de nou sense folre" que tant els Minyons de Terrassa com la Colla Joves Xiquets de Vallès van carregar el migdia del 24 d'octubre, els egarencs a Girona i els vallencs a la seva històrica plaça del Blat.

La temporada castellera que més colles ha tingut s'ha tancat, doncs, sense arribar al desè pis, tot i assolir-se construccions d'igual o major dificultat; unes construc-

cions sense folre ni manilles que són més valorades per l'afecció que no pas els gegantins castells amb doble i triple pinya.

Temporada i rànquings. "Ara sí que ja em puc morir...", deia aquest any un casteller veterà a Vilafranca del Penedès, curiosament el dia de Tots Sants –o dels Difunts–, després de veure com la colla degana de la ciutat carregava un dos de vuit sense folre. És clar que, aquest "incunable", que havia pres el protagonisme als quatre nets carregats pels Minyons i la Joves, va haver de cedir el pas, al cap de només sis dies, a la gesta aconseguida per la Vella a Vila-rodona amb el quatre de vuit per baix. I amb aquests registres, l'insultant domini dels Verds amb el pilar de vuit i la torre de nou, ha passat a tenir el mateix protagonisme que tenen les patates bullides al costat d'un tall de carn exquisit: el de fer de coixí d'una exquisidesa, ja és prou honor. I aquest honor, el d'acompanyar les exquisideses de les colles vallenques, els Castellers de Vilafranca i els Minyons de Terrassa, ha estat aquesta temporada pels borde-

gassos de Vilanova, la Jove de Tarragona, els Xiquets de Tarragona, els Castellers de Barcelona –com a colles de nou–, i un seguit de colles de vuit que també han aconseguit encaterinar l'afició: els Capgrossos, els Xics, els Castellers de Sants...

Seríem injustos, però, si a l'hora de dibuixar com ha quedat la temporada deixéssim a banda els mil matisos que guarneixen un panorama format per 59 colles. És a dir, no podem passar per alt que colles extremadament novelles han aconseguit grans registres en gammes inferiors com la de set o set i mig, i que presenciar les seves actuacions també ha permès contemplar castells bastits amb una gran qualitat tècnica. O que colles molt veteranes que han ofert moments millors a l'afició continuen resistint amb dignitat enmig d'un panorama excessivament saturat.

En el requadre d'aquesta pàgina, us oferim un recull de rànquings elaborats per diversos mitjans de comunicació que, amb la fredor de les matemàtiques, situa cadascú en un lloc. Els rànquings poden ser odiosos per molts, perquè no reflecteixen el

patiment, la il·lusió, l'escarrassament, les circumstàncies i mil factors determinants més dels castells –especialment dels de les colles més petites. I tenint en compte aquestes sensibilitats, cal observar-los com una classificació orientativa, que no reflecteix, per exem-

Dalt, Colla Vella Xiquets de Valls. A la pàgina del costat, la torre de vuit neta que els Castellers de Vilafranca aixecaren el dia de Tots Sants.

Rànquings finals d'aquesta temporada

'Punt Diari de Tarragona' (elaborat per la Jove de Tarragona):

1. Minyons de Terrassa
2. Castellers de Vilafranca
3. Colla Vella dels Xiquets de Valls
4. Colla Joves Xiquets de Valls
5. Bordegassos de Vilanova
6. Colla Jove Xiquets de Tarragona
7. Xiquets de Tarragona
8. Castellers de Barcelona
9. Capgrossos de Mataró
10. Xics de Granollers

SER (emissores SER Tarragona, Ràdio Reus i Ser Mora d'Ebre):

1. Minyons de Terrassa
2. Castellers de Vilafranca
3. Colla Vella dels Xiquets de Valls

4. Colla Joves Xiquets de Valls
5. Colla Jove Xiquets de Tarragona
6. Bordegassos de Vilanova
7. Xiquets de Tarragona
8. Castellers de Barcelona
9. Xics de Granollers
10. Capgrossos de Mataró

'Avui':

1. Castellers de Vilafranca
2. Minyons de Terrassa
3. Colla Vella dels Xiquets de Valls
4. Colla Joves Xiquets de Valls
5. Bordegassos de Vilanova
6. Colla Jove Xiquets de Tarragona
7. Xiquets de Tarragona
8. Xics de Granollers
9. Capgrossos de Mataró
10. Castellers de Barcelona

'Catalunya Cultura':

Colles de deu i de nou:

1. Minyons de Terrassa
2. Castellers de Vilafranca
3. Colla Vella dels Xiquets de Valls

Colles de vuit:

1. Xics de Granollers i Capgrossos de Mataró
2. Castellers de Terrassa
3. Castellers de Sants

Colles de set:

1. Xiquets del Serrallo
2. Nens del Vendrell, Ganxets de Reus, Colla Nova del Vendrell, Castellers de Lleida i Marrecs de Salt
3. Castellers de Cornellà

Actuació de la Colla Joves Xiquets de Valls de l'any 1998. Aquesta colla va carregar el passat 24 d'octubre un quatre de nou sense folre.

ple, que el primer castell de set dels Al·lots de Llevant ha costat tant com el primer quatre de nou net de la Joves de Valls.

Quina ha estat la millor colla? Aquests rànquings castellers no han servit per aportar llum a l'hora de dir quina ha estat la millor colla del 99. Així, segons el rànquing de la Colla Jove Xiquets de Tarragona, que s'ha publicat al *Punt Diari de Tarragona*, la millor colla han estat els Minyons de Terrassa. Segons les llistes de *Catalunya Cultura* i de la SER, que s'han difós per les emissores de SER Tarragona, Ràdio Reus i SER Mora d'Ebre, la millor agrupació castellera també han estat els Minyons de Terrassa. En canvi, el rànquing de *l'Avui* és l'únic que atorga la primera plaça als Castellers de Vilafranca.

No obstant això, el cap de colla dels Verds, Francesc Moreno "Melilla", va dir el 13 de novembre, en el decurs del multitudinari sopar amb què els de la capital de l'Alt Penedès van posar punt final a la seva brillant temporada, que "els Castellers de Vilafranca han estat la millor colla del final del segle". Melilla va assegurar que la seva agrupació ha estat "la més innova-

dora" i que és la que ha realitzat la millor actuació de tots els temps, la que va aconseguir en el Concurs de Castells de Tarragona de 1998.

El que queda per veure. La pròxima temporada es presenta amb molts al·licients, el més important és la celebració, possiblement el diumenge 1 d'octubre, del Concurs de Castells de Tarragona. La gran incògnita és saber si es

mantindrà el nivell actual i l'elevat nombre d'agrupacions i si es reeditaran les construccions de deu pisos. Els Castellers de Vilafranca ja han anunciat que l'any que ve tornaran a intentar el tres de deu amb folre i manilles i que, a més, afrontaran de forma decidida el quatre de nou sense folre.

Un cop reeditats tots els mites del segle passat, el món casteller ha aixecat el sostre dibuixant construccions que, per alguns, poden semblar impossibles. Així, els Castellers de Vilafranca han somiat amb un possible pilar de nou amb folre, manilles i puntals. Els Minyons de Terrassa, per la seva banda, havien deixat volar la imaginació també amb noves estructures com el cinc de nou sense folre o el tres de deu amb folre, sense manilles. També caldrà veure si hi ha alguna colla capaç de provar sort amb dues construccions que es creu que no s'han fet mai: el tres de nou sense folre i el pilar de set sense folre. Els Bordegassos de Vilanova, sobretot, i els Castellers de Vilafranca, sense tanta determinació, han fet algunes proves amb aquest últim mític espadat.

**Ramon Francàs
Josep Almirall**

Morir d'èxit

Josep Almirall i Ramon Francàs

S'ha acabat l'última temporada del segle XX, la centúria que ha vist renéixer un "fet casteller" moribund que, no només s'ha refet, sinó que ha assolit nous límits en abundància, en qualitat i en dificultat. Ningú no oblidarà mai la mitologia que envolta l'activitat castellera del segle XIX, però la referència ja és, indubtablement, l'última dècada del XX. S'han batut, doncs, tots els rècords –si és que els puristes ens permeten aquesta llicència tan competitiva–, també els de l'expansió territorial, i la implantació social. Els castells han passat de ser una manifestació de culte reduït a arrossegar milers de seguidors capaços d'aguantar estoicament hores i hores sota el sol inclement de l'estiu, i pal-plantats a les fredes places quan s'acosta l'hivern. Som, doncs, davant d'un fenomen de masses que els "analistes" accepten que tindrà

–com ha passat anteriorment– alts i baixos, però que entra en el nou mil·lenni amb una salut de ferro. El dubte que pesa sobre el futur dels castells és si estan condemnats a morir d'èxit, és a dir, si haver assolit pràcticament tots els reptes –i més!–, no els abocarà, a curt o a mig termini, a haver de patir la falta de motivació d'aquelles persones que els fan i de les que se'ls miren. Darrerament, coincidint amb una veritable traca d'èxits, s'ha sentit massa per les places el "ja ho hem vist tot!", després de presenciar l'assoliment d'un nou mite. Per la pura aplicació de les lleis de la física, sembla difícil que els homes puguin anar més amunt, i que els criteris de seguretat menys entenimentats així ho aconsellin. Cap a on van, doncs, els castells del segle XXI, els del seu segon mil·lenni? Som a punt de saber-ho.